

Katma değerin yarısından fazlası beş sektörden

Sanayide yaratılan en büyük katma değerin, kaynağında yüksek tüketim vergi uygulanan sigara ve akaryakıttan gelmesi dikkat çekti

Türkiye'nin en büyük 1000 **sana-yi** kuruluşu, geçen yıl 373,4 milyar lira brüt katma değer yarattı. Bu rakamın yüzde 58'i ise 5 sektörden geldi. Sigara imalatı, akaryakıt (rafine edilmiş petrol ürünleri) imalatı, motorlu kara taşıtları imalatı, ana metal **sanayi** ile gıda ürünleri imalatında yer alan 388 kuruluşun yarattığı toplam

brüt katma değer 200,5 milyar lira olarak gerçekleşti. Sigara ve akaryakıttaki güçlü katma değerde, kaynakta yüksek oranlı vergilerin uygulanması etkili oldu. İlk 500'ün toplam katma değeri 322,1 milyar lira olarak hesaplanırken, ikinci 500 kuruluşta bu rakam 51,3 milyar lirada kaldı.

MERVE YİĞİTCAN/03

Küçüklerde liderlik tekstil sektöründe

Sigara, akaryakıt ürünleri ve motorlu kara taşıtları yarattığı katma değerle **İS0** Birinci 500'de başı çekerken, İkinci 500'de tekstil ürünleri imalatı açık ara ilk sırada yer aldı. Tekstil imalatındaki 86 KOBİ'nin yarattığı toplam brüt katma değer 10,2 milyar lira olarak gerçekleşti.

1.000 devin katma değerinin yarısından fazlası 5 sektörden

Türkiye'nin en büyük 1000 **sanayi** kuruluşunun bir yılda yarattığı brüt katma değer 373,4 milyar TL oldu. Sigara, akaryakıt, motorlu kara taşıtları, gıda ve ana metal **sanayi** imalatında yer alan 388 kuruluşun yarattığı toplam brüt katma değer 200,5 milyar TL olarak hesaplandı.

MERVE YILGİTCAN - İSTANBUL

Türkiye'nin **sanayi** devleri, yarattığı katma değerle ekonominin itici gücü olmaya devam ediyor. **İSO**'nun açıkladığı "Türkiye'nin En Büyük 500 Kuruluşu" ve "Türkiye'nin En Büyük İkinci 500 Kuruluşu" araştırmalarının sonuçlarına göre en büyük 1000 şirketin yarattığı toplam brüt katma değer 2020 yılında 373,4 milyar TL oldu. 1000 şirketin yarattığı katma değer yarısından fazlası 5 sektörden geldi.

Sigara ve akaryakıt önde

Sigara (tütün ürünleri) imalatı, akaryakıt (kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri) imalatı, motorlu kara taşıtları imalatı, ana metal **sanayi** ile gıda ürünleri imalatında yer alan 388 kuruluşun yarattığı toplam brüt katma değer 200,5 milyar TL olarak gerçekleşti. En yüksek katma değer, kaynakta yüksek oranlı vergilendirilen uygulandığı sigara ve akaryakıt ürünlerinden geldi. İlk 1000'de yer alan sigara imalatından 3 şirket tek başına 51,1 milyar TL katma değer yaratırken, akaryakıt ürünleri imalatında yer alan 4 şirket 46,4 milyar TL; 70 şirketin yer aldığı motorlu kara taşıtları sektörü de 39,1 milyar TL'lik brüt katma değer yarattı. Gıda ürünleri imalatının katma değeri 32 milyar TL; ana metal **sanayisinin** katma değeri 31,7 milyar TL oldu.

Tekstil liste başı oldu

Listelere ayrı ayrı bakıldığında, **İSO 500**'de tütün, akaryakıt ve motorlu kara taşıtları sektörleri başı çekerken, İkinci 500'de tekstil sektörünün listenin başına geçmesi dikkat çekti. **İSO 500**'ün yarattığı toplam katma değer 2020'de 322,1 milyar TL olarak hesaplandı. Bir önceki yıl bu tutar 255,3 milyar TL olarak hesap-

Sektörlere göre yaratılan toplam brüt katma değer

	500 BSK		İkinci 500 BSK		1000 BSK	
	Top.Brüt Katma Değer (milyon TL)	Pay (%)	Top.Brüt Katma Değer (milyon TL)	Pay (%)	Top.Brüt Katma Değer (milyon TL)	Pay (%)
Tütün Ürünleri İmalatı	51.124	15,9	-	-	51.124	13,7
Kok kömürü ve Rafine edilmiş petrol ürünleri	46.430	14,4	368	0,7	46.798	12,5
Motorlu Kara Taşıtları İmalatı	33.756	10,5	5.443	10,6	39.199	10,5
Gıda ürünleri imalatı	26.453	8,2	5.603	10,9	32.056	8,6
Ana metal sanayi	27.521	8,5	4.080	7,9	31.601	8,5
Kimyasal ve kimyasal ürünlerin imalatı	20.115	6,2	4.157	8,1	24.272	6,5
Tekstil ürünleri imalatı	11.886	3,7	10.213	19,9	22.099	5,9
Elektrikli teçhizat imalatı	15.421	4,8	2.391	4,7	17.812	4,8
İçeceklerin imalatı	15.843	4,9	247	0,5	16.090	4,3
Diğer metalik olmayan mineral ür. İm.	12.072	3,7	2.639	5,1	14.711	3,9
Bilgisayarların, elektronik ve optik ürün im.	10.742	3,3	323	0,6	11.065	3,0
Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	8.393	2,6	2.655	5,2	11.048	3,0
Fabrikasyon metal ürünleri imalatı	6.231	1,9	2.602	5,1	8.833	2,4
Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı	5.654	1,8	2.457	4,8	8.111	2,2
BYS Makine ve ekipman imalatı	6.420	2,0	1.509	2,9	7.929	2,1
Temel eczacılık ürünleri imalatı	5.595	1,7	916	1,8	6.511	1,7
Giyim eşyalarının imalatı	2.804	0,9	2.992	5,8	5.796	1,6
Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri im.	3.700	1,1	571	1,1	4.271	1,1
Hava taşıtları ve uzay araçları mak. İm.	4.146	1,3	-	-	4.146	1,1
Silah ve mühimmat cephe imalatı	4.053	1,3	-	-	4.053	1,1
Mobilya imalatı	1.913	0,6	906	1,8	2.819	0,8
Gemi ve tekne yapımı	839	0,3	-	-	839	0,2
Diğer imalatlar	506	0,2	192	0,4	698	0,2
Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	-	-	469	0,9	469	0,1
Diğer ulaşım araçlarının imalatı	210	0,1	-	-	210	0,1
Toplam	322.191	100,0	51.342	100,0	373.701	100,0

KÇÖ, tekstil imalatında performansı artırdı

İSO İkinci 500 araştırmasının çıktılarına bakıldığında, toplamda 51,3 milyar TL'lik katma değer yarattığı görülüyor. Bir önceki yıl bu rakam 38,9 milyar TL idi. İkinci 500'de en çok katma değer yine tekstil ürünlerinin imalatından geldi. Tekstil imalatındaki 86 KOBİ'nin yarattığı toplam brüt katma değer 10,2 milyar dolar olurken; payı

yüzde 19,9 oldu. 2019 ile kıyaslandığında ise tekstil ürünleri imalatının aldığı pay 0,6 artarken; yarattığı katma değerinin tutarında 2,7 milyar TL'lik ilave artış sağladığı dikkat çekti. Burada geçen yıl pandemi önlemleri kapsamında devreye alınan Kısa Çalışma Ödeneği gibi tedbirlerinin etkisinin olduğu söylenebilir. **İSO İkinci 500**'de yer alan

gıda ürünleri imalatındaki 86 kuruluş 5,6 milyar TL'lik brüt katma değer yaratırken; motorlu kara taşıtları imalatındaki 41 şirket de 5,4 milyar TL'lik katma değer yarattı. Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatından 4,1 milyar TL'lik katma değer sağlarken, bu tutar ana metal **sanayisinde** 4,2 milyar TL olarak gerçekleşti.

Yüksek teknoloji yoğunluklu dönüşüm ihtiyacı sürüyor

İkinci 500'de kuruluşların teknoloji yoğunluklarına göre yaratılan katma değere bakıldığında; düşük teknoloji yoğunluklu **sanayinin** payı bir önceki yıla göre 2,2 puan azalarak 46,4'e geriledi. Orta-düşük teknoloji yoğunluklu **sanayileri** payı da 2020'de 1 puan azalarak yüzde 24,7'e geriledi.

Araştırmanın çıktılarındaki olumlu gelişme orta-yüksek ve yüksek teknoloji yoğunluklu **sanayilerin** yarattığı katma değerde yaşandı. Orta-yüksek teknoloji yoğunluklu **sanayilerin** payı 2,7 puan artışla yüzde 26,9'a çıktı. Yüksek teknoloji yoğunluklu **sanayilerin** payı ise sınırlı da olsa bir artışla da

yüzde 2,2'den yüzde 2,6'ya yükseldi. Araştırmada, "Türkiye'de **sanayinin** yüksek katma değerli ve yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlerle dönüşüm ihtiyacı sürmektedir. **İSO İkinci 500** sonuçları halen ölçüm yapılan son sekiz yıldır **halen** sınırlı ilerleme gerçekleştiğini göstermektedir" ifadeleri yer aldı.

lanmıştı. Tütün ürünleri imalatı ile kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatının yarattığı katma değer ilk 1000'deki gibi olurken; **İSO 500**'deki en yüksek katma değer yaratan üçüncü sektör 33,7 milyar TL ile motorlu kara taşıtları imalatı oldu. Bu sektörü, 27,5 milyar TL'lik brüt katma değer

yaratan ana metal **sanayi** ve 26,4 milyar TL'lik brüt katma değeriyle gıda ürünleri imalatı takip etti. **İSO 500**'de yaratılan katma değerin teknoloji yoğunluklarına göre dağılımına bakıldığında; 2020'de düşük teknoloji yoğunluklu **sanayiler** yüzde 37,3'lük pay ile ilk sırada yer alsa da bir önceki yıla göre

2,7 puanlık bir düşüş sergiledi. Orta-düşük ve orta yüksek **sanayi** ise paylarını artırdı. Orta-düşük teknoloji payı 1,9 puan artarak yüzde 31,5'e; orta-yüksek teknoloji yoğunluklu **sanayilerin** payı 1,3 puan artarak yüzde 24,8'e çıktı. Yüksek teknoloji yoğunluklu **sanayinin** payı yüzde 6,4'e geriledi.

Sanayinin devleri açıklandı

İstanbul Sanayi Odası, ikinci 500 büyük sanayi kuruluşunu açıkladı. Murat Ticaret Kablo'nun zirvede yer aldığı ikinci 500'ün 2020 yılındaki üretimleri baz alındığında net satışlar yüzde 21,7 artarak 191,1 milyar TL'ye yükseldi.

İSTANBUL Sanayi Odası'nın, "ISO Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2020" araştırmasının sonuçları belli oldu. İkinci 500'ün 2020'deki net satışları yüzde 21,7 artış göstererek 191,1 milyar TL'yi gördü. Üretimden net satışlar baz alınarak yapılan sıralamaya bakıldığında, Murat Ticaret Kablo 578,9 milyon TL ile

ilk sırayı aldı. Murat Ticaret Kablo'yu çok küçük bir farkla ve yine 578,9 milyon TL ile Metal Matris takip ederken, RTM Tarım Kimya 571,5 milyon TL ile üçüncü oldu.

6,2 ORANINDA DEĞİŞİM

ISO İkinci 500'ün üretimden net satışları, 2018 yılındaki yüzde 27,8'lik güçlü artışın ardından 2019 yılında yüzde

14,2 ile nispi bir yavaşlama eğilimi göstermişti. ISO İkinci 500'ün üretimden net satışlarındaki değişimler, TÜFE enflasyonundan arındırılarak incelendiğinde; reel olarak yüzde 6,2 oranında arttığı görüldü. ISO Birinci 500'ün üretimden net satışlarında yüzde 0,6 ile çok daha sınırlı bir reel artış yaşanmıştı.